Ч. 170 (10.553). Львів, неділя 2. серпня 1925. Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIII.

Lwów
Дирекція почт, Відділ IV. а.

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10. II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає від 1—2 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·20 зл.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 17 сот.

Захитання польського золотого.

Коли починає хвилюватись валюта, люде почувають під ногами щось у роді перших проявів землетрусу:—найрозумнійші тратять тоді голову. На протязі двох останніх днів на кількох світових біржах можна було запримітити знижку золотого. Берлін кинув на біржу кількасот тисяч золотих і ця мала сума вистарчила, щоби підорвати золотий також у Відні та Празі. Характеристичне те, що коли в однім данцігськім польськім банку хотіли виміняти золоті, банк заявив, що за 100 зл. платить тільки 98·20, отже низше офіціяльного курсу.

Данціг, як на це жалується один польський часопис, був завсіди менш-більше сліпим знаряддям Берліна. А Берлін показує свої кігті у митовій війні. Урядові комунікати з Варшави стверджують, що німецька атака, яка має на меті підорвати польський кредит з огляду на найблизшу позичку від Америки, скінчиться невдачею, бо Польща має вдоволяючі запаси золота. Та одночасно „Польський Банк“ поводиться не зовсім так, як слід було би фінансовому представництву держави з уповні зрівноваженою валютою.

Один із польських сенаторів на засіданні скарбово-буджетової комісії звернув увагу на факт, що „Поль. Банк“ не хоче продавати чужих валют і відмовляється піддержати торгівлю валютовими підмогами. Природно, що це пішло на руку Німеччині, і „чорна біржа“ відчула негайно непевне хвилювання. З другого боку у „Варшавянці“ п. з. „Головне мементо“ находимо такі ревеляції: „Минулорічний дефіцит торговельного білянсу дійшов до 213 міл. зол. себто пересічно до 18 міл. місячно, а в пяти місяцях біжучого року до 252 міл. себто 50 м. місячно. Запас девіз у „П. Банку“ з 270 міл. зол. 1-го січня розтопився 1-го липня до 120 міл. А дорожнеча, відсутність капіталів та кредитів, торговельні комплікації з Німцями?“ І згаданий сенатор стверджує, що аргументи представників уряду та „П. Банку“ є невдоволяючі, — і що за теперішну фінансову ситуацію бере відповідальність уряд, наслідок недоцільної господарсько-митної політики.

Нема сумніву, що митова боротьба Польщі з Німеччиною не може вийти на користь обом державам. Її близші чи дальші наслідки залежать від цілої низки причин внутрішнього стану кожної держави і її взаємин з иншими, себто загально-політичного міжнародного становища. Стан курсу валюти є тільки зовнішним виразником цих двох моментів, нерозділько зі собою звязаних. Фінансове життя народів, — в найтіснійшім розумінні: справа курсу валюти, находить у сучасній добі зовсім инше розяснення, як давнійше. Навіть неекономісти могли запримітити підчас війни, що обниження покупної сили якоїсь монети змінається відповідно до ступіня довіря населення до неї. „Курс“ є психольогічним термометром довіря у відношенні до краю, в якому витворець продає свій товар. Сучасні економісти ствердили, що „стабілізувати курс“ — ідея, яку повторяють часто бездумчиво політики при кермі держави — є здебільша Сизифовим змаганням, — вона означає: стабілізувати дуже ніжний прилад, термометр, який саме показує зміни!

Ясно, що коли втрати одиниці або промислового підприємства або держави дуже довго перевищають їх доходи, тоді довіря до їх кредиту зменшується. Це довіря зменшиться ще більше, коли довжник мусить робити нові позички. Між причинами спадання валюти є також утрата рівноваги в торговельнім білянсі, себто у відношенні імпорту та експорту. Це також одна з форм довіря. Багатий нарід це той, що має надвишку товарів до виміни; бідний, який, не маючи їх досить, мусить ще позичати. Нарід або держава, як доказують нові економісти, не мусять мати золото — вони можуть мати до виміни товар. Але ці дві операції: ввіз та вивіз мусять доповнюватись; нарід, який обмеживсяб до одної функції — хутко зруйнував би себе.

Коли народи з обниженою валютою не можуть легко вивозити своїх плодів, їх інтерес лежить у тім, щоби ввозити, тому, що завдяки „курсові“ вони платять за куплені товари лише половину або третину їх вартости. Таким робом впр. Англія могла недавно закупити у Франції величезні запаси збіжжа, багато низше англійських цін. З тої самої причини чужинці могли по третині ціни купувати у Франції та Німеччині нерухомости та фабрики. Скажемо коротко: відхилення та хвилювання „курсу“, які нині налягли таким тягарем на умовинах життя, є звязані безпосередно з економічною відбудовою Европи. Ця відбудова, як на це вказували вже історики та соціольоги, зводиться нині до двох пунктів: 1-о зорганізувати продукцію по таких цінах, які давали би змогу продавати товари, що надаються до вивозу; 2-о збільшити продукцію хліборобських плодів, які є вищою валютою, ніж усі инші.

Ось звідкіля можна починати стабілізацію. Чи природні багацтва на територіях, що входять у межі польської держави, можна використати як слід на підставі таких законів як земельні? Чи загальна внутрішня політика причиняється до змінцнення довіря з боку населення до валюти?

Польський золотий хвилюється від цих двох питань.

На культурні теми.

Книжка і ми.

До найболючійших недомагань нашого культурного життя належить безперечно наше відношення до книжки, наше запотребування її. Відомий загальний у нас занепад і застій книжкової продукції має причину саме у відсутности і браку зацікавлення книжкою нашої читаючої публики, відсутности і браку читача назагал. Це дуже прикро, одначе це факт. Наші люде не люблять читати, а тим більше книжку купйти. Ми маємо не тільки міліони-міліони селянства і міщанства, що ніколи книжки на власність не купують, але ще й довжезні ряди т. зв. інтелігенції, що під тим оглядом не ріжняться нічим від селянства та міщанства. У нас є інтелігенти, у яких читання і купування книжки на власність кінчиться — з їхньою гімназійною матурою. А є ще серед них і такі, що мають лице хвалитися, що й в гімназії вони не купили ні одної книжки. Домів, де були би бібліотеки, чим визначалися так ярко і примірно старі наші священичі доми, чимраз менше. Навіть інтелігентні сфери зачинають не бачити вартости у набуванню книжки на власність і не розуміють ваги домашньої книгозбірні. Людей, що купують книжки і що збирають їх, називають у нас просто диваками.

Сказав би хто: у нас перестарівся вже той шлях набування знання через купування книжки на власність. У нас позичають книжки з бібліотек. Ми маємо вже публичні бібліотеки. Тимчасом — це все не так. У нас і бібліотек нема. Якщо вони є, то їх нищать немилосердно. Про це могли би своє слово сказати всі ті, яким доля судила завідувати нашими бібліотеками. Наш читач — якщо вже позичить книжку—або не віддасть її взагалі, запропастить її ,або віддасть її сильно знищеною, подертою, помазаною. Нема у нас пієтизму до книжки, нема їй пошани. І чи диво при таких обставинах, що наша книжкова продукція маліє, редукується— і вкінці взагалі щезає? І чи диво, що в нас на 7.000.000 по цей бік ризької лінії, книжка не може найти навіть малих 2.000 покупців і що треба цілих літ, навіть інколи й десяток літ — заки вона у свойому скромненькому накладі розійдеться? І таке не з книжкою з одного тільки поля науки, чи з під одного тільки пера,—але таке з книжками усіх галузей знання та письменства і з творами всіх вчених чи творців!

Цей стан нестерпний і не можна йому дальше потурати. Культуру й інтелігенцію одиниці і народу міриться по проценті продукції і консумції книжки. Не можемо зійти до стану травоїдної худоби або глядіти безрадно, як наш нарід підпадає під чужий, нераз ворожий нам культурний вплив. І цьому необхідно якнайскорше зарадити.

Якаж рада? Який лік на ту рану? Одна рада й один лік: треба стати читачами, треба стати покупцями книжки! Але й це ще замало. Від того, що хтось з нас — хай буде тим „хтось“ і цілий міліон нас! — забажиє стати читачем і покупцем нашої книжки, наш книжковий застій не перестане бути застоєм дальше. Ніхто не має запоруки, що нас — міліон — книжку купить. І тому-то треба доконче, головно тямущим, інтелігентним, краще матеріяльно ситуованим людям, у першій мірі зорганізуватися, це значить заявити, що книжку куплять — або без огляду на те, що це буде за книжка, або по ділам пр. всі нові появи з царини сільського господарства або фільософії або красного письменства або торговлі і промислу ітд. Щойно, коли завиться у нас ціла залізна, сильної волі фаланга людей, що заявлять свою готовість купити нову книжку і така фаланга людей засвітить прикладом решті суспільности, тоді появиться у нас неодин важний і конечний твір.

Практикується у нас досі, що нераз висилається нову появу на книжковому ринку за післяплатою на адреси більше відомих людей. Це добрий звичай і його треба придержуватися. Хиба його тільки у двох точках: що висилається притім не на адреси всіх тих, на адреси котрих книжку вислати треба би і котрі книжку хотіли би купити, і друге: що декто при такій висилці дратується, благородно подражнений, що книжку вислано на його адресу, без попереднього повідомлення його. Щоби обох тих хиб оминути, було би вказаним, щоби ще перед друком і перед появою даного твору голосилися його відбірці. Тоді голосились би у першій мірі ті, що даного твору справді, ділово потребують — і вкінці як доповнення ще й ті, що з патріотичного і культурного обовязку доповнили би мінімальне число потрібних для появи книжки її покупців. А буває нераз, що дуже конечна фахова книжка не може в нас побачити денного світла, бо тих, що її потребують, замало. А скільки у нас потреб видань творів із всесвітньою маркою, творів

що вже сьогодні є майже на всіх мовах! Таке пр. видання — з культурного боку просто необхідне і пекуче — фільософічних клясиків по українськи! Скільки століть прийдеться нам чекати на той щасливий мент, коли у нас появиться природно відповідне число потребуючих видання фільософічних клясиків читачів? Чи задля того маємо стільки століть творити вимок серед сімї европейської культури? Чи може відважимося сказати наперекір усім культурним націям і їхнім усім надбанням, що нам вистарчають вже їхні надбання?

Е. Яворівський.

До політичного вбивства у Львові.

Ботвін грозить голодовим страйком. — Доразовий суд. — Хто такий Ботвін. — Гроші з Варшави. — Похорон Цехновского.

В звязку з безперервним переслухуванням і протяганням слідства на поліції, убивця Цехновского Нафталі Ботвін загрозив голодовим страйком. Він твердить дальше, що вчинку цього доконив без ніяких спільників і з власного почину, та що не належав до ніякої організації. Всеж, місцеві польські газети — які зрештою подають дуже скупі звістки з огляду на цензуру — запевняють, що стверджено приналежність Ботвіна до тої самої терористичної організації, до якої належать три злоблені у Варшаві підчас вуличної стрілянини комуністи і до якої буцім то належить Паньчишин, Фідик і Харків. Два львівські поліційні агенти запевняють, що це був іменно Ботвін, котрий підчас останньої робітничої демонстрації в Ринку підбурював товпу проти поліції, та обкидував цю останню кусніми вугілля, добутого в проїзжаючого воза.

Справа поставлення Ботвіна перед доразовий суд вже вирішена. Обвинувачуватиме його прокуратор Сивуляк, проводитиме трибуналові — радник Маліцкі. Доразовий суд відбудеться у понеділок 3. серпня ц. р. Можливо, що на той день буде перервана розправа проти Кормгабера і тов-, а можливо теж, що йтимуть одночасно обі розправи: у великій і малій салі карного суду при вул. Баторого.

Хто такий Ботвін — на це відповісти важко, не можучи погодити одразу маленького худощавого незрячого чоловічка, що своїх 20 літ прожив у середовищі жидівського гетта як скромний і незамітний робітник, в ролею терориста, який в білий день в центрі міста стріляє провокатора, її віддає потім револьвер поліції з окликом: „не жалію свого вчинку"! — Нафталі Ботвін, спершу термінатор, потім вишколений шевський челядник, весь свій бідний заробіток віддавав родині, котра так само, як його хлібодавець, ніколи не мала — у відношенню до нього причин до жалю ані підозрінь. Щойно в останнім році мати вбивці, Кранця Ботвін, звернула увагу, що її син вертає пізно додому з якихось сходин схвильований і знервований. На два дні перед убивством донесли матері, що Нафталі Б. не являється до праці. В неділю прийшов він додому поміж 1—2 год. в ночі, а запитаний, де був, сказав, що з товаришами в Брюховичах. У вівторок вийшов з дому о 9 год. зранку, — а в 2-ій попол. застрілив Цехновского.

Варшавський „Курєр Пор." повідомляє, що в день вбивства Цехновского на імя Ботвіна надійшли у Варшаві грошеві перекази на значні суми. Поліція сконфіскувала їх і переказала судовим властям.

Нинішні газети подають заперечення мабуть офіціяльного походження, буцім то Цехновского хоронитимуть на державний кошт. Всеж, держава покриє частину похоронних видатків, маючи на увазі, що Цехновскі згинув за услуги, які віддав державній поліції, і то в часі, коли прибув до Львова для виконування функції свідка в справі, звязаній з його попередньою діяльністю поліційного агента.

Чи справді ненарушені постанови статуту Наукового Товариства ім. Шевченка?

Завданням короткої замітки „Нарушення статуту „Н. Т-ва Шка" (в ч. 167 „Діла") було, висказати рівчево і предметово на основі постанов статуту „Н. Т-ва Шка" нарушення його ухвалою фільол. секції і Виділу про іменування митрополита Шептицького **дійсним членом** її секції. Ясна, виразна і недвозначна постанова § 10 статуту, та, що **дійсних** членів іменує кожда поодинока секція за **самостійні наукові праці**, а передовсім **за визначну участь у виданнях Т-ва**, не може бути ніяким способом віднесена до митрополита, котрий ніяких самостійних наукових праць досі не видав і ніякої участи у виданнях Н. Т-ва Ш-ка не мав. Отже ухвали філ. секції і Виділу Н. Т. Ш-ка мимо своєї одноголосности рішучо суперечні постанові § 10 статуту і неперечним фактом є виразне його нарушення, бо нема крітерії до іменування **дійсним членом.***)

Всі мотиви наведені Головою „Н. Т-ва Ш-ка" д-ром Студинським у „вияснению" (котре справи не вияснює, лише її накручує), поміщенім в ч. 168 „Діла", (як „учений знавець української культури, історії церкви та основник Н. Музея"; гадка Ягіча про еп. Штросмаєра — треба додати, що він був основником загреб. Академії, — „збірка актів з ватикан. бібліотеки, культурний робітник") можуть відноситися лише до „постанов § 14-го статуту, до іменування **почесним членом**, як це зазначено в замітці в 167 ч. „Діла", і автор цієї замітки яко дійсний член філ. секції вважав своїм обовязком на це звертати бачність секції, а особливо виділу, котрий повинен стояти на сторожі точного виконування постанов статуту, а не підсувати ясним і виразним його постановам того, що в них не міститься. Але Голова Т-ва, хоч зробив реверанс в сторону д-ра М. Рудницького, не дав „вияснення" становиська Н. Т-ва ім. Ш-ка щодо згаданої у фейлетоні його „останньої митрополичої цензурної енцикліки", а так само забув дати „вияснення", чи навіть постанову § 14-го щодо іменування почесним членом можна би погодити з обовязком Наукового Т-ва ім. Ш-ка, стояти на сторожі і обороні свободи науки обмеженої згаданим цензурним законом.

Зовсім не з „браку відваги" не підписав автор коротенької замітки свого імени, бо мав усе і має відвагу всякі свої ширші дописи, статті й розвідки підписувати власним іменем (не придумуючи загадочних псевдонімів) і постояти за своїм переконанням. Редакція „Діла" зазначила вгорі, хто її автором і це для відносин його з Н. Т-вом Ш-ка, для Голови вистарчає, тим більше, що він міг заспокоїти свою цікавість скорше, ніж замітка була напечатана. Чому не міг автор записки яко дійсний член боронити свого становища на засіданню секції, про це може дізнатися п. Голова з обіжника запрошуючого на засідання.

Кождий безсторонній признає, прочитавши спокійно й уважно цю замітку, що це не „полєміка", а предметова оцінка ухвал секції й виділу Н. Т. Ш-ка і тому я вважаю зайвим „заводити полєміку" з п. Головою з приводу докору про „особисті анімозії", котрі нібито „взяли верх у дійсного члена понад добром Товариства", для котрого основання і розвитку автор записки зробив стільки добра як може небагато инших членів*) і тому навпаки „з прикрістю ствердити зневолений", що „особисті анімозії" проводу в Т-ві роблять йому неможливим являтися на засіданнях і брати участь у нарадах і роботі, П. Голова повинен мати на тямці: „Medice, cura te ipsum".

Олександер Барвінський,
дійсний член Н. Т-ва ім. Шевченка.

*) Дивним дивом секція нагадала собі це іменування щойно тепер, хоч Н. Музей давно вже існує і що іменування в 50-літ-ті Товариства ріжних дійсних членів довершено в 1923 р.

*) Не одно добре придбане давніше тим, котрому підсувається „особисті анімозії", запопащено за пізніших проводів.

По широкому світі.

В Англії ситуація вуглевого страйку незмінена. Нема покищо надії найти порозуміння між вуглекопами і урядом.

Соціялістичний міжнар. комітет, складений з представників франц., еспанських та англійських соціялістів, радив у Парижі в справі припинення мароканської війни. Рішили звернутись до Абд-ель-Кріма, щоби дав ясну відповідь щодо умовин миру.

Степан Радіч увійде мабуть до югославянського парляменту на місце посла Трукра, який хоче зректись мандату, а потім має би ввійти до уряду.

У Женеві зібралась рада міжнародного Інституту інтелектуальної праці, утвореного французьким урядом, а переданого під опіку Ліги Націй. Головою вибраний Француз проф. Люшес.

Д. АНТОНОВИЧ. 3)

Дмитро Бортнянський.

(1751—1825.)

(Промова на концерті в Празі в століттє роковини його смерти.)

Італійські впливи. — Петербурська музична атмосфера. — Роля Бортнянського. — Недосліджена творчість.

(Докінчення.)

Діло в тім, що італійська школа в музиці другої половини XVIII. віку панувала загально. Італійський напрям є характеристичним для музик всіх тогочасних европейських народів. Цю течію спокійно переживала і українська музика. На Україні теж тоді платили данину моді на італійську музику і італійські композитори були в музичних осередках України знані і люблені. В цьому розумінні перші враження дістав і Бортнянський, спочатку мабуть у глухівській школі, потім у придворній, по суті українській-же капелі в Петербурзі, цей його напрям змінцнила імовірно наука у Галуппі, в томуж напрямі він остаточно формував свою артистичну індивідуальність, мабуть у Київській Академії і нарешті остаточне завершення цьому дав підчас трохрічного перебування в Італії. Якби з дому, і з України, Бортнянський не вивіз певного нахилу до італійського напряму, то певне чи три роки в Італії могли би переробити його — вже більш-менш викінченого майстра. Очевидно, все його виховання і з дитинства засвоєні симпатії потягали до італійського напряму. Але що цей напрям на Україні був звичайним духом часу, так би мовити законним періодом у розвоєві музичної культури на Україні, то тут він не гнітив української стихії. На Україні музична культура стояла на висоті европейського рівня і, живучи спільним з Европою мистецьким життям, приймала всі чергові мистецькі прямування, перетворюючи їх згідно до власних традицій і власного смаку. Тому на Україні знали і любили італійських композиторів, наслідували їх, але не репрезентовували на Україну і не кидали для них свого власного. Тому і в праці українських композиторів другої половини XVIII. віку і початку XIX. крізь італійські впливи, особливе крізь італійську техніку композиції чути українську стихію. Це є характеристичним і для Бортнянського.

Навпаки в Московщині музична культура стояла дуже далеко від европейської і коли російські царі рубали вікно до Европи, то мусіли це робити енергійно, часто засобами фізичного насильства і не рідко перегинаючи палицю через край. Особливо це виявилося у XVIII віці в царині музики.

Власне одхід від старих церковних напівів у Московщині начався ще в XVII століттю. В ту добу, коли переводили церковну реформу, що викликала „роскол", коли не раніще, разом з ученими реформаторами, з України повинили і Київський церковний розпів. Цей розпів у Московщині постепенно зложився в цілу, так звану „польську школу", основоположником якої у Москві вважають Киянина Миколу Ділецького, автора теорії музики, що носила наголовок „Мусикія". Ця теорія розвивалася на Московщині як поступова музична школа, але розвивалася повільно. Колиж у XVIII. віці прийшла черга на італійські впливи, то тут зразу почалося з крайностей. До Петербургу спроваджували італійських маестро, які зовсім не рахувалися з характером православної церковної служби, прийшли з готовими рецептами ораторій, до яких почали підганяти тексти слов'янського богослуження. Коли це не удавалося, то вводили до служби і тексти нові. Тоді саме розвинулася мода в літературі і на „концерти", які саме обертали в італійські ораторії, але і цього було мало. Цариця Катерина II. скаржилася, наприклад, незадоволена з виконання ораторії Сарти: „жаль, что в церкви петь нельзя по причине инструментов", а Феофану Прокоповичу, правда вороги, вкладали в уста такі слова: „что надобно-де везде по церквам бить музикам ради упражнения церковного". Яке було захоплення італійськими концертами, свідчить наприклад Булгаков — російський посол у Царгороді, в листі до сина: „Славние певчие Казакова... поют в церкви Димитрія Солунскаго в Москвє. Сезд такой бивает, что весь Тверской бульвар заставлен каритами. Недавно мольщики до такого дошли безстидства, что в церкви кричали „фора". Цеб-то плескали і жадали повторення. Цариця Катерина свідомо вимагала в церкві оперної музики, а ієрархів, членів синоду, примушувала бувати присутніми на оперних виставах і одного разу з задоволенням ствердила, що „св. Синод билі на вчерашнем представлені і ані хахатали до слоз вместе с нами". Як звучали ті італійські ораторії і оперні мельодії в церквах, можна найкраще судити по творах талановитого заступника Галуппі в Петербурзі, композитора Джузеппе Сарти, який в своїх ораторіях на тексти „Тебе Бога хвалим", „Слава в вишніх Богу" і „Господи воззвах" вводив крім хору дзвони, барабани, гармати, вистріли і нарешті „фейерверк", а захоплені вірні свідчили, що: „нікогда і нігде не било подобнаго етому случая восхвалить творца неба і землі столь громогласно, с таким тріумфом і великолепієм", і от в таку музичну атмосферу попав у Петербурзі Бортнянський.

З нових подій та ідей.

Розвиток фільми.

Живучість картин на фільмі буде збільшена, завдяки новому винаходові одного румунського інженіра, що живе в Парижі. Фільма стане пластичною, себто постаті переходимуть перед нашими очима не як образи на поверхні, але витворять ілюзію живих тіл, що рухаються в просторі: Новий винахід Деметра Дапонте був уже предметом справовдання в паризькій Академії Наук, яка займалась цією ідеєю вже 50 літ тому. Досвіди почались давно в дуже простого явища: коли з якогось предмету зробити одночасно дві знимки, так, щоби одна відповідала полю зору правого ока, а друга — лівого і коли глядіти на ці два образи крізь скла відповідного апарату, тоді маємо враження пластичного образу.

За цим пішли спроби перекинути такі образи на полотно. Висліди були невдоволяючі, бо глядачі мусіли мати перед очима складний і невигідний оптичний апарат. Винахідчик Дапонте покористувався иншим способом. Він звернув увагу на факт, що предмети виступають релєфно навіть тоді, коли глядимо на них одним оком. Він зробив спробу: два поруч себе поставлені образи стереоскопу перенести (кинуте в проекції) на полотно один за одним, а не одночасно. Образ, що повстає таким робом є спершу притьмарений та замазаний. На те, щоби зробити його виразним, з ясними обрисами, треба було геніяльного приладу.

Винахідчик поставив перед двома проєктографами дві кришталеві, округлі шиби, що швидко обертаються: у цей спосіб сила світла двох промінистих жмутів у проекції може слабнути та зростати, і то так, що можуть проміння з правого проєкційного апарату доходить до свойого максимального напруження, коли в лівім апараті находяться в мінімум,—і навпаки. Тому загальне враження образу залишається невпинно рівне, і тому невпинно, зі швидкістю блискавки, змінюється напруження світла поодиноких пунктів. Це явище розяснюється тим, що в дану мить образ, який є проєкцією двох злитих у собі фотографій і який відповідає на переміну зоровому полю правого та лівого ока, є сильно освітлений. Наші очі не в силі схоплювати це переплутування світла, але приноровлюються природно до цієї зміни і з двох наперемінну освітлених образів добувають враження пластичного образу.

Цей винахід має ще ту прикмету, що пластичні світлини є дуже дешеві. Кінотеатри не потрібують купувати спеціяльних проєкційних апаратів. Пластична фільма повстане дуже просто, коли сфотографують полотно, на якому буде кинений фігуральний образ при помочі найденого апарату. Така сфотографована фільма викличе повну ілюзію оригіналу.

На цьому місці добре буде пригадати, що цього року Франція святкувала пятидесятиліття винаходу фотографії. Як далеко відійшли ми за пів століття від мистецтва передавати природні образи при помочі світляних промінів на непорушній поверхні! Навіть мало хто знає, що винахідчиком фотографії був париський маляр Дагер, якого іменем (дагеротипія) спершу й називали фотографію. Одночасно з роковинами фотографії святкували винахід кіна, який також є твором французького генія. Істнує ще суперечка про першенство винаходу. Вже в 1886 р., Американець Мейбрідж збудував апарат званий „зоопраксоскопом“, що складався з низки повязаних зі собою „камер“ перед якими пролітав нпр. кінь, залишаючи на кліші поодинокі моменти свого бігу. В 1891 р. Едісон назвав перший свій апарат для таких знимок „кінетоскопом“.

Одначе ідею кіна в нинішнім його виді мав Маррей, а здійснили її брати Люмієр, Французи. Люмієр, який є членом Академії Наук, рішив проблєму першенства винаходу, передкладаючи лист Маррея, який писав в 1897 р.: „Усе своє життя працював я над удосконаленням оптичної синтези руху. Август та Люї Люмієр були перші, які своїм кінематографом довели це завдання до близької розвязки“. Та перші справжні фільми пес прийшли з Америки. Один із співробітників Едісона, Фред Отт заявляє, що він був першим, який у робітні славного винахідчика виконав першу фільмову ролю, переодягнувшись в якийсь фантастичний шаль та оперезавши голову турбаном — відограв для проби циркову пантоміну. **о. о.**

розуміється, в такій обстанові творчість Бортнянського могла робити враження тільки повороту від бутафорних крайностей італійщини. Обережний і зручний царедворець Бортнянський не виступив з різким протестом, але його особисті твори все були стримані і порівнуючи до всіх сучасних, особливо італійських, далеко більше звязані з духовними текстами і церковним настроєм. Бортнянський прийняв звичай „концертів“ в кінці літургії і сам їх компонував, але без барабанного бою, без гармат і фаєрверків, але, що правда дбав про враження на слухачів, які вимагали оперного італійського стилю. Зрештою зручною працею і адміністраційною здібністю Бортнянський переміг фаєрверки італійщини і, зробивши їй конечні уступки, опанував церковний крилос.

Чи можна в тих обставинах зробити Бортнянському закид, що він зруйнував традицію старих церковних розпівів і повернув духовну музику на инші шляхи? Ледве чи проти цього погрішив Бортнянський. Проти церковних співів на Україні Бортнянський репресій не вживав, і місцеві, хочби наприклад лаврські, напіви своїм шляхом розвивалися і дожили до наших днів, а в Московщині переконаними прихильниками старовини були старовіри, яких так само реформи Бортнянського [illegible]. Зрештою старих московських [illegible] розспівів Бортнянський можливо не знав, імовірно не мав до них смаку, а головне йому, чоловікові иншої нації і иншої культури, не було до них ніякого діла.

Із усього вище сказаного, розуміється, ніяким чином не можна зробити висновку, що-ж нового утворив Бортнянський в музиці, чим і до якої міри він є великий? Тепер, 100 років після його смерти, ми все таки не можемо дати на це відповіди. Щоб пізнати, що Бортнянський сотворив, ми повинні добре знати те, що було перед ним на Україні, повинні докладно пізнати рівень музичної культури в головних українських музичних осередках і в першій мірі в Київській Академії. І то музики не духовної, а головно світської, бо власне світська музика в добу Бортнянського вдиралася до церкви. Далі: щоб оцінити чисто музичне значіння Бортнянського, ми повинні пізнати його в цілости, повинні пізнати Бортнянського з часу розцвіту його таланту, коли він працював як світський оперовий компонітор. А цього ми також не знаємо. Побажаймо-ж в соті роковини з дня смерти Бортнянського, щоб наші дослідники нарешті вияснили ці головні моменти в історії української музики.

Прага, 10. VI. 1925.

НОВИНКИ.

— **Крадуть, аж курить.** В „Ржечпосполіта“ з 31. липня ц. р. на першому місці товстим друком оголошено урядовий комунікат про ствердження цілого ряду крадіжей і зловживань у закордонних польських консулятах. З цього приводу названий часопис виливає сентиментально-педагогічно-патріотичний жаль, з яких беремо слідуючі рядки: „Всюди, куди не глянемо, бачимо надужиття на шкоду державного скарбу і коштом публичного добра. Недавно читали ми про злізлючих урядовців, які фабрикували собі при виплатах платень списки т. зв. мертвих душ. Тепер читаємо про крадіжки гроша, гроша урядовцями консулятів. Ще раніше читали ми про надужиття і крадіжі публ. гроша підчас будови кордонних станиць на „кресах всхідніх“. Одночасно пише „Ржечп.“, що всілякі бюрократичні достойники обурюються, коли громадська думка цікавиться „інтимними“ справами урядових кол та їх фінансової політики. Вискі урядовці дістають ріжні премії, нагороди й ремунерації, дарма, що всі ці гроші ідуть з податкових кас. В останньому році кількість крадіжей і надужить у польських урядах ще більше зросла. „Свідчить воно про це, що власти не дозріли до свого завдання. В очах пана премієра Ґрабского ці уваги будуть немилі. А проте фактом є, що якраз за його урядування почали множитися випадки, гідні жалю. Це робить вражіння, що п. Владислав Ґрабскі не вміє як слід керувати польською бюрократичною машиною і впливати додатньо на польський урядничий світ“. А ми скажемо: мондри Поляк по шкодзє.

— **Паломництво достойників до Криниці.** „Краківський воєвода Ковалікоскі — читаємо в „Часі“ — виїхав вчора на відпочинкову відпустку до Криниці. Тому, що віцевоєвода д-р Вавжуш рівночасно находиться на відпочинковій відпустці, тому провід воєвідства доручив воєвода на час відсутности своєї чи пана віцевоєводи виконуючому обовязки презідіяльного виділу п. Міхалові Раєскому“. „Ржечпосполіта“ з 1. серпня ц. р. навязує до цього короткого офіц. комунікату жменьку рефлексій. „Пан воєвода спішить до Криниці, щоби там насунутись на очі перебуваючому в Криниці п. премієр — міністрові, як колись усі австрійські достойники гнались до Ішлю, щоби бути на очах Франца Иосифа. Отже не має часу ждати на поворот свого урядового заступника і віддає опіку над воєвідством президіяльному урядовцеві — та й то тільки виконуючому ці обовязки. Отже навіщо воєводів і віцевоєводів і навіщо платити їм величанські платні, коли для ведення воєвідства досить виконуючого обовязки начальника виділу? Розуміємо потребу відпочинку наших державних достойників (пише „Ржечп.“), але не можемо зрозуміти, щоби воєвода не хотів підождати на поворот свого урядового заступника і просто гнався, як не кажуть — на зломання карку до Криниці, залишаючи ціле воєвідство на опіці відносно підрядного й молодого урядовця“...

— **Ucrainica.** У „Празер Пресе“ з дн. 24-го м. м. в „Славянськім огляді“ є інформ. статейки про Україну, М. Гехтера про укр. великодні писанки і З. Кузелі про пенсію, визначену радянським урядом для поета Самійленка, про „Статистичний справочник“ виданий у Харкові, про збірку пісень „Згуки України“ видану у Ню-Йорку. У цім самім огляді з днем 30-го м. м. є статейки З. Кузелі про досліди над станом селянської хати на Рад. Україні, про невідомі рисунки Шевченка і про діяльність етнольоґічного відділу Акад. Наук у Київі.

— **Трагічне самогубство** трапилось учора у Львові на Сліжній вулиці. 70-літній старець Ельюше Каліш, Жид, пробив собі серце чотирома ударами ножа. Вже попереднього дня старець хотів повіситись, але шнурок обірвався; цього самого дня хотів кинутись з балькону II. поверха, але сусіди стримали його від цього. Намова родини не мала ніяких наслідків: старець заявив слідчим, що може не варити обіду, бо все одно він уже не буде жити. Цікаве те, що цей старець залишив ще 100-літнього батька.

— **Брат на брата.** У селі Ставчанах 23-літнього селянина Івана Верхову застрілив його брат Михайло зі задрости. Причиною — дівчина, з якою оба парубки хотіли женитись.

— **Чого економіст не в силі обрахувати?** Сенсацією дня є подружжя славного англійського економіста Кейнеса (автора відомої критики версальського договору) з російською танцюристкою Лопоковською.

— **Новий тип університету** проектує основати „комісія для інтелєктуальної співпраці“ при Лізі Націй у Женеві, а саме міжнародній університет для підготовлення дипльоматів, державних діячів, політичних редакторів і професорів політичних наук у вищих школах. Програму спільно вироблюють.

— **Як шукають у нас за бандитами?** Одержуємо такий допис: Ночі з суботи на неділю 18. VII. ограблено в пов. місті Долині повітову касу на суму 6 тисяч зол., а вид рамени тої самої ночі вбито на зализн. стації Рахиня біля Долини держ. поліціянта. Заалярмована станиця держ. поліції [illegible] вислала [illegible] і жандарми поліція прибула автами з місця доконаного убийства з хмарою агентів і пол. псом до села Слободи Дол., де почала шукати винуватців. Обступивши дім місцевого упр. школи, де знаходились під ту пору в гостях студенти з сус. села Тростяниця. Переглянувши особисті документи у всіх, що були в хаті, приказав агент шести студентам вийти з дому. На дорозі обступили „бандитів“ кругом та завели до одної із хат на краю села, де відбувалось переслухування кождого зокрема від 4—9 год. веч. Порядок і процедура, якої часто практикує держ. поліція була такий: агент відмовився сказати, в якій цілі і по якій причині придержав студентів, а переслухуючи їх вмовлював в них факти, події і стоїні з ріжними незнайомими особами, з якими придержані студенти ніколи нічого спільного не мали. Підчас переслухування студентів, инший відділ жандармерії і агентів з псом поїхав автом до села Тростяниця, де обступивши парохіяльний дім, перевів ревізію у о. М. Дерлиці. Шукали за зброєю і убийником. Нічого не знайшовши, забрали 2 кн. „Літопис української револ.“ Доценка та 2 кн. „Пропамятна книга“ із списом погиблих членів української гал. армії. Потім авто від'їхало назад на Слободу, де один із агентів заявив студентам, що вони зістали звільнені, а придержання їх наступило наслідком підозріння в ограбленні каси і убийстві. Характеристичним є те, що того самого дня, коли поліція тратила гарячий час, баваячись у переслухання з невинними людьми, місцеві люди кілька разів бачили в лісах за селом підозрілих людців і дарма, що поліцію про це повідомлено, поліція не заглянула до ліса, щоби перевіряти, хто це був. Тому і не диво, що донині, здається, не то що не зловлено учасників замаху, — але й слід всякий застиг по них.

— **Комуністи перед судом.** Дня 10 серпня почнеться доразовий суд у Варшаві над комуністами: Гібнером, Кневским та Рутковським, обвинуваченими у збройнім спротиві проти поліції на вулицях Варшави. Обороняти́ме з власної волі адвокат д-р Дурач, відомий з комуністичних процесів і два оборонці, призначені урядом.

З судової салі.

Процес Коригабера і тов. — за обманство і вимушування.

20-ий день розправи.

Вчорашній день виповнило дальше переслухання Пальчишина. Його зізнання викликують на салі порушення з огляду на деякі суперечности поміж його зізнаннями на розправі й підчас слідства й суперечностями поміж його зізнаннями та зізнаннями в слідстві Марцинка на обставину: як Пальчишин перевів критичні два дні у Львові. Пальчишин виясняє ці суперечности, зізнаючи завсіди спокійно, розважно і стримано. Взагалі Пальчишин робить дуже гарне враження своїм симпатичним виглядом, старанним одягом, та спокійною, але певною себе поведінкою.

Перша частина численних і надзвичайно детальних запитів предсідника відноситься до ствердження, в якому одягу Пальч. ходив по Львові по своїм приїзді з Варшави, яке мав убрання, маринарку й шапку. Дальші питання відносяться до знайомства П. з Фідиком. Пальч. пізнав Фідика в Т-ві „Воля“ в 1923 р., знав, що це слюсар-метальовець, стрічався з ним рідко. Фідик — темний шатин, з малим вусиком і голеною бородою, літ 38 чи 40, любить парубок. Стратив його з очей десь в половині 1923 р. і від того часу не бачив, де він і що з ним — не знає. Микитин получив його особу з Фідиком мабуть тому, що колись зауважив якусь їх випадкову зустріч у Т-ві „Воля“.

Виринає справа револьвера, власности Пальч., найденого при ревізії у Марцинка, на якій покликувався Микитин як на доказ правдивости свого доносу, що бачив Пальч. зранку в день замаху перед домом Марцинка. Пальч. зізнає, що той револьвер купив ще в 1919 р. цілком випадково за 10 корон, без усякої потреби, просто тому, що він сподобався йому. Не знає, якої марки револьвер, ніколи не пробував його ані теж не стріляв з нього, тримав його в шафі. Був (той рев.) у нього до часу його виїзду зі Львова з кінцем мая чи з поч. червня, а що дальше сталось з ним, не знає. Яким робом револьвер найшовсь у Марцинка — не знає.

Справа арештування Пальчишина й слідства. — Арештовано його в Каліші, у військовім шпиталю. Арештував Цеховскі з двома жандармами. (Коли предс. каже: „— небіжчик Цеховскі...“ — Пальчишин збентежено скрикує: „небіжчик?!“) Причини арешту йому не подано, тільки переведено до краю — негайно переведено до Львова. В дорозі Цех. безмежно [illegible], що це Пальч. зрокував віби мимоходом, що це Пальч. зробив замах на президента. Пальч. крикнув тоді — „не неправда“. У Львові Пальч. переслухував Шломкевіч, скільно [illegible] на нього. Шломкевич хотів знати

тільки те, де був Паньч. 5 вересня о 7 год. зранку і о 3 попол. Паньч. відповів за перше питання, що дома, а на друге — що не знає. Сказав так тому, бо лякався, що батьки його, люде неграмотні, не будуть привязувати ваги до такого моменту в підпишуть підсунений їм протокол з иншими даними. П. не мав довіря до поліції, бо бачив, що вона йде на нього. П. знав, що слуханий буде в суді і тому ждав до того часу з викладанням свого алібі, яке потвердять його сідки.

Про те, що Мик. був з Цехновским у Калиші, свідок не знав, але довідався вже від Цехновского, що Микитин виступає проти нього з доносом. Цехн. казав: „Микитин скаже вам це до очей". У Львові в переддень конфронтації Паньч. і Мик. перевели на поліції одну ніч спільно в одній келії. Паньчишина вразило елєґантне вбрання Микитина. Вони нічого один до до другого не говорили. Зранку, при переслуханню, Микитин в очі йому кинув відпис обвинувачення, а то буквально: „я бачив Паньч. зранку перед домом Мариняка на Руській вул., а потім о 2 попол. переходючи вул. Коперника до Пасажу Міколяша. Мали надіхати повозка президента. Паньчишин стояв разом з Фідиком і мав під пахою пакет.

Предс: Під котрою пахою?

Паньч: Не знаю вже, про котру паху він говорив. Потім показали Микитинові мою нагортку і кашкет і він потвердив, що це я був тоді одягнений в них. Я заперечив.

Зі Львова відвезено Паньч. до Варшави і там теж переслухував його слідчий судця зі Львова. Тоді то Паньчишин зізнав дещо, що суперечить з його нинішними зізнаннями. У Варшаві зізнав він, що приїхав до Львова 4-го вересня о 4 попол., а по дорозі додому з'їв вечеру в ресторані на вул. Льва Сапіги (в суді казав, що приїхав вечером і пішов просто додому). Слідуючого дня (є у протоколі) він встав о 8 год. зранку і о 10 год. пішов до Мариняка на Підвалє 9. Говорили про байдужі речі й разом пішли до міста, в напрямку Галицької вул. Тут стрінули повозку президента, який їхав в напрямку Бернардинської площі і тоді бачив Паньч. президента перший і останній раз. Відтіль завернув на Губернаторські Вали і там вигрівавсь на сонці, пожи біля 2 год. вернув додому обідати. По обіді поклався спати.

Коли предсідник відчитав повисші найбільші зізнання Паньчишина у варшавського протоколу, Паньчишин заявляє: „Все воно правда, але воно було 6-го вересня, а не 5-го. Він помилився щодо дати. Свою помилку освідомив собі швидко потім, але не спростував її, гадаючи, що суть справи в годині, а не в дні.

Після ствердження, що Паньч. прилучився до карного поступування проти Микитина як морально і фізично пошкоджений, і після відчитання деяких уступів з попередніх зізнань Паньчишина про свій побут у Москві на конґресі комун. молоді, де Паньч. мав вивідуватись про місце побуту Харкова (Паньчишин заперечує тепер цьому) — починаються запити оборони.

Обор. д-р Кібіц цікавиться метою приїзду Паньчишина 4 вересня до Львова. Паньчишин мовчить! Д-р Кібіц хоче довідатись, чому Паньч. сказав при конфронтації з Мик., що Микитина мабуть щедро оплачують Жиди. Паньч. каже, що така думка виринула в нього на вид елеґантного вбрання Микитина. Д-р Кібіц: „ви теж елеґантно вбрані".

Обор. д-р Перацкі старається вивідати Паньчишина, де він перебував у часі поміж початком червня і 4 вересня, себто підчас відсутности у Львові. Паньч. не хоче говорити. Він заперечує, буцім то мешкав у Варшаві. Вильно він знає, Мінська ані Варшави не знає. До Вильна поїхав за одною жінкою, потім поїхав за нею дальше. — Куди, й за якою жінкою — не каже. Д-р Перацкі пригадує Паньч., що він присилав батькам з Вильна листівку з привітом і допискою: „В середу виїжджаю до Свободи". Де лежить ця Свобода? — Паньч. мовчить.

Обор. д-р Ляндау звертає увагу, що Тов. „Волю" розвязано за ширення комуністичних ідей. Дальше д-р Ляндау старається збентежити Паньч. питаннями про Харкова. Третім моментом, піднесеним д-р Ляндауом, є суперечність зізнань Мариняка й Паньчишина. А саме Мариняк зізнав, що в часі побуту президента у Львові підчас свого проходу з Паньч. вони не стрічали й не бачили повозки президента. Паньч. відтримує свої зізнання і твердить, що Мариняк казав неправду.

Д-р Перацкі ставить цілий ряд питань в напрямку ствердження політ. поглядів із діяльности Паньчишина. Предсідник усі питання ухиляє. Д-р Перацкі відкликується до трибуналу, широко мотивуючи свої питання, які, на думку оборони, мають доказати, що дійсно Микитин казав правду, що є невинний злочину клевети, і що Паньчишин таки „мачав пальці" у справі замаху. (Паньчишин кличе: „брехня!" Предсідник: „за це слово будете карані").

Д-р Лев Ганкевич вносить на допущення обєктивних доказів з книг друкарні „Діла", в якій Паньч. працював, і з книг Т-ва друкарів „Огнисько", на ствердження дати, в якій Паньчишин залерестав працю.

Прокуратор: Паньч. є покликаний як свідок на обставину, що робив у Львові 5-го вересня 1924 р. і всі инші справи тут ні при чім. Паньч. може бути найстрашнійшим терористом, але не виконав замаху — а про це саме йде мова. Паньчишин, як свідок, на підставі § 153 виразно просив, щоби не питати його про всілякі инші справи, і він має право до цього. Прок. підтримує внесення д-ра Ганкевича і противиться внесенням оборони.

Д-р Перацкі противиться внесенню д-ра Ганкевича. Паньч. сам признався, що з початком червня щез зі Львова, а його заступник повинен доказати, що Паньч. ходив пізнійше.

Трибунал затверджує ухвалу предсідника про ухилення питань оборони. Оборона устами д-ра Ляндауа складає деклярацію, в якій демонстративно відмовляється від дальших питань. Микитин теж не хоче нічого питати.

Свідок Марія Мумдівна, служниця, товаришка нареченої Микитина Штайнівної, зізнає, що вона знала, що Микитин був комуністом, але в камениці Коригабера ледви чи знали про це.

Дописи.

Микулинці. (*Памяткoвий хрест і стратеґічні огляди*). Зі сторінок „Діла" відомо, що громадяне села Прошова, тернопільського повіта, хотіли поставити на громадському майдані памятник для своїх односельчан, що погибли за волю України. За згодою громади висипано на майдані серед села невелику могилу, на котрій мав станути камінний хрест. Могилу висипано, привезено хрест, але дальшу роботу припинило староство і державна поліція в Прошові, домагаючися концесії на поставлення хреста аж з міністерства внутрішних справ. Не помогла нічого інтервенція у старости і у воєводи, а староство і поліція не дозволяють — врешті безправно — поставити цього хреста навіть на місцевому цвинтарі. Мимо цього заказу відбулося в неділю дня 28. червня н. р. святочне посвячення могили. На свято прибули голова українського соймового клюбу посол Сергій Хруцький з Варшави, адвокат д-р Степан Баран з Тернополя, організатор Микулинеччини п. Володимир Мартинєвич з Микулинець, девятьох священиків з околиці і кілька тисячів народу з околичних сіл разом з бандеріями. Спокійне село Прошова виглядало як перед рішаючою битвою. До села стягнено більше як пів сотні умундурованої поліції з великим числом аґентів, обставлено всі входи і стацію і леґітимовано кожного віздзжаючого. Поліція зачала здирати січові ленти від членів бандерії, та вмішався у справу посол Хруцький і січові ленти віддано власникам. По уливному дощі, що на кілька годин припинив свято, вирушив кількатисячний похід на могилу, на якій уставлено тимчасовий березовий хрест. Могилу і хрест покрито вінцями і по відправі панахиди в співслуженні девятьох священиків промовив коротко на могилі місцевий парох і діяч о. Лопатинський, згадуючи тих своїх парохіян, що в роковий день віддали найдорожше, що мали — власне життя — для добра батьківщини. Опісля гаряче промовив пос. Хруцький, на котрого ціле свято зробило велике вражіння, взиваючи присутніх не падати духом у нинішньому лихолітті, бо хвиля визволення для цілого народу мусить прийти, коли у себе має живу традицію власних героїв, що оставили живими свої ідеали серед своїх рідних. Поліція свята не припинювала, приглядаючися йому здалека. По святі пос. Хруцький в гостинному домі о. Лопатинського відбув нараду з селянами про біжучі справи. В якийсь час пізнійше в село прибула комісія з повітового виділу і зі стратеґічних згядів приказала розібрати могилу і зрівняти місце, чого громадяне не хотять зробити і панове з виділу дальше студіюють „стратеґію".

ОСТАННІ ВІСТИ.

Триумф золотого.

Сьогодня злотий вже знову сильний. По відомостям з Данціґу, німецькі банки трималися щодо знижки золотого повздержливо. Найбільша паніка огорнула банки польські, які захитались у вірі в золотого і зачали випродувати його в великих кількостях. Один з пол. банків продав золотих на суму 250.000 по 81. Публичність польська рівнож йшла на руку спекулянтам.

Знесення заборони імпорту поль. нафти до Чехословаччини.

Доносять з Праги, що вчора відбулися там поль.-чеські наради в справі заборони ввозу до ЧСР поль. нафтових продуктів. Чеський уряд погодився знести заборону на протяг трьох місяців, за який час справа має бути вирішена дефінітивно.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане редакція не відповідає.

Присилайте передплату!

Біржа.

Львів, 31. липня 1925.

Гроші.

Амер. дол. 5·30 — 5·32, канад. дол. 5·18 — 5·22, чеські кор. 0·16 — 0·16¼, лєї 0·02½ — 0·02¾, франц. франк 0·25 — 0·25½, швайц. фр. 1·02—1·03, анґ. фунт, 25·90—26·00.

Золото. 20 кор. 22·00—22·10, 20 франк. 19·80—20·00; 20 марк. 24·90—25·00; 10 руб. 27·50—27·60.

Срібло. Австр. кор. 0·43¼—0·43½, 5 австр. кор. 2·27—2·28, фльорени 1·17—1·19, рубл. 1·83—1·85, рубель дрібним сріблом 0·82—0·85.

ОПОВІСТКИ.

Український хор Д. Котка:
Субота 1.VIII. Заболотів.
Неділя 2.VIII. Заболотів.
Понеділок 3.VIII. Снятин.
Вівторок 4.VIII. Снятин.

Теодор Дацків Америка? Подайте ласкаво свою адресу до Адміністрації „Діло". Яворський, Костик. 124 2—2

Слідуючі громадяне здеклярували свої жертви на будову дому на городецькій дільниці. По **300 зол.** преосв. о. Боцян Иосиф, **по 250 зол.** проф. Янкевич, **по 200 зол.** Габа Микола, інсп. Ліщинський Іван, **по 120 зол.** Мудрак, Ладобрук Василь, о. Семчишин Дмитро Пасічник, **по 100 зол.** Скалоцький М., Гличак Іван, Малець Иосиф, Шіян Андрій, Помайда Мих., Рудко Стеф. Маркевич Теодозій, Федан Троф., Лисяк Яків, Винников Ф., Стерпак Андрій, Біличкін Теод., Супрун Ілля, Химин Микита, Москалюк Володимир, Козубовський Ант., Гавур Михайло, Величко Иоахім, Танок Іван, Ковалик Василь, Раковський Іван, Пришлякевич Петро, Лісковацький Олекса, Фріц Григорій, Розник Олекса, Пеленський Александер, д-р Студинський Кирило, Нідинський Д., Ліхов Ант., Саратик Ігнат, Крушинський Тадей, Прошінський Мих., Урбанський Влод., Слободян Волод., Холод Олекса, Доган Дмитро, інж. Левицький Волод., Комарник Іван, Паньків Григор., Зяремба Антін, Карпяк Петро, **по 60 зол.** Андрущак Василь, Коцюмбас Стефан, Віщкар Теодор, Завадка Иосиф, Радзікевич Алекс., Савчин М., Дмитерко Федько, Білинський Волод., Кожушко, д-р Лаба, Гусь Стефан, Гавранек М., Штогрин Данило, Лапка Андрій, Бекесевич Стефан, д-р Барвінський Олександер, Домбчевський Олександер, Яхимчук Гнат, Парадюк Іван, Остап Василь, **по 50 зол.** Дзіваковський Андрій, Ситко Іван, Питльований, Макаруха Стеф., Іваськів Микола, Кохан Г., о. Шпитковський Станислав, Ярош Василь, Козула Іван, Цимборавський Дам'ян, Стоцький Михайло, Саляк Іван, Олійник Максим, Чура Іван, Шоддовк Мих., Гвоздецький Евген.

Продовження в слідуючім числі.

141 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

За редакцію відповідає І. Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.